

turator vilde faae ret mange Sager paa 100 Rbl. eller maaske endog paa 20 eller 30 Rbl., thi der vilde jo Omkostningerne gaa langt høiere end selve Sagens Ojerstand, og deri tror jeg, ligger et lille Fingerring om, at det ikke kan gaa. En Prokurator, som fører 20 af den Slags Sager i eet Aar, vil snart have forspildt sin Praxis. Det vil nemlig snart rygtes i Kredsen, hvor han bor, hvor uheldig man er stillet under en saadan Beilebning, saa at hans Virksomhed snart vilde være forbi. Helt anderledes forholder det sig, hvis han faar sluttet Forlig i den Slags Sager, og der bør han have sin Fortjeneste. (Lh. Nielsen: Men det kunne Parterne selv tjene). Ja, kunne de selv tjene det, saa kunne de jo holde sig borte faavel fra Forligskommissionen som fra Prokuratorerne; men her er Tale om, hvad der skal gjøres, naar de ikke kunne forliges indbyrdes, og Statistiken viser, at Prokuratorer have bragt Forlig tilveie i flere Sager, end der er blevet forligt uden Prokuratorers Mellemkomst. Og nu vil jeg spørge: Naar man har den Bestemmelse, at hvis Parten er 4 Mil borte, kan han lade møde for sig ved Prokurator, hvorfor skulde man saa ikke kunne indrømme ham det Samme, naar han bor for Exempel 3 Mil borte eller bor ligevæd? I saa Henseende er der slet ingen Grændse. (Lh. Nielsen: Vi kunne holde Prokuratorerne helt udenfor). Ja, det kunne De, men kan en Prokurator møde for en Part, som bor 4 Mil borte, burde han ogsaa under andre Omstændigheder have Lov til at møde. Men det vil man ikke, og her have vi Reaktionen. Trede Medlemmer have altid saa uhyre meget at gjøre med Friheden, Friheden i store Træk, Frihed lige op til Loftet, men naar vi komme til at tale om den i Enkeltighederne, svinder den bort. Er der Tale om Penge, som man skal svare Rente af, saa vil man ikke længer have Frihed, men vil sige give hele den Rente, som er den naturlige og rette, saa kommer man og siger, at Staten skal fastsætte en lovmæssig Rente. Og naar der er Tale om Forligskommissionen, saa gjør man omtrent det samme; thi her er et Punkt, som ikke skal kunne gjendrives, og det er dette, at, naar man har en Sagsfører, som man har Tillid til, og som man er sikker paa kan sætte sig ind i en Sag, saa staar man sig bedre ved at sende ham til Forligskommissionen end ved at sende en eller anden god Ven, der ikke saa let som en Prokurator kan faae Klarhed i Sagen. Naar nemlig en Mand sender en Rægmand til Forligskommissionen i Stedet for en Sagsfører, vil denne Rægmand meget let, om han end nok saa meget ønsker det Modsatte, komme til at forkluddre Sagen. Jeg skal komme tilbage til de Paragrafer, der skulle indeholde saa store Hindringer for Sagens Forhaling og hvorved man skulde undgaa de lange Processer. Men, hvem er det, som skriver de urigtige Klager? Det gjør Forligskommissærerne, som i Almindelighed ikke

forstaa sig paa at skrive Klager, da de ikke ere Jurister. (En Stemme: Og Skolelærerne!). Ja, ogsaa Skolelærerne, de forstaa sig heller ikke derpaa. De Sager, der trække længst ud, ere netop de, hvor det Spørgsmaal opstaar, hvorvidt Klagen er rigtig eller ikke. De skandaløse Klager hidrøre fra Skolelærere og Forligskommissærere, der, fordi de umulig kunne være inde i hele Sagen, heller ikke kunne skrive Klagen. Til Svende og Sidst hidrøre de største Processer fra Forligskommissærerne, som besatte sig med Noget, der ikke vedkommer dem. Naar erede Medlemmer have saa megen Ros tilovers for Forligskommissærerne, saa skal jeg forsøge den med et Exempel. Tilfældet er ikke sjældent, og jeg har haft det i de aller sidste Dage, at nemlig en Mand, der havde den allerlaveste Ret til 1,000 Rbl., ved Forligskommissionens uberettigede Tryk fik denne Forbring nedsat til 20 Rbl. Denne Slags Tilfælde ere skandaløse, og den Slags Mægling kunde man ikke faae en Prokurator til at gaa ind paa. Skjøndt Forligsmæglingen er en udmærket Virksomhed, vilde de Herrer, hvis de kunde se dem efter i Sømmene, finde mange Tilfælde, hvor en Mand bliver tvungen til Noget, fordi han tror — naturligvis med Urette —, at han skal indgaa Forlig. Der lægges, som sagt, meget ofte et stærkt Tryk paa ham (En Stemme: Saa maa han jo være dum!). Ja, der findes dumme Mennesker i alle Lande, ogsaa blandt dem, der skulle møde for Forligskommissionen, og man har ingen Garanti for, at den, der skal møde for Forligskommissionen, ikke lader sig paadutte et Forlig, som han ikke kan være tjent med (En Stemme: Ja, det er en Undtagelse!). Ganske vist, det er en Undtagelse, men ikke en større end Prokuratorer, som besatte sig med Smaasager for at tjene Penge; det kommer omtrent ud paa Et. Jeg paaftaar altsaa, som sagt, at det ifølge Sagens Natur er godtgjort, at i de Tilfælde, hvor Prokuratorer hidtil have mødt for Forligskommissionen, ere forholdsviis flere Sager blevne forligte, end hvor Rægmand have mødt, og det er til Partens egen Skade, naar han i mange Tilfælde ikke kan bruge den eneste Mand i hele Jurisdiktionen, som han har den Tillid til, at han ikke vil forkluddre Sagen. Lader os saa hellere være konsekvente, have Friheden helt og sige: Lader os holde Prokuratorerne helt udenfor (En Stemme: Ja, lad os kun det!). Men dette faar man ikke noget frit Folk til at gaa ind paa.

Justitsministeren (Nellemann): Der er under denne Forhandling blevet rørt ved saa mange Enkeltheder i Loven og ansillet tilbørlige vidtløftige Betragtninger over saa mange af de aller største Detailler i Loven, at jeg vel ikke tør paatage mig at bevare alle de forskjellige Bemærkninger, som ere komne frem fra de forskjellige Sider. Jeg maa i saa Henseende henholde mig